

STATENBRIEF

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Voortgang Utrecht Talent Alliantie	TELEFOONNUMMER	+31618581094
DATUM	29-11-2023	E-MAILADRES	sander.troost@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-852987353-38246	DOMEIN/OPGAVE	SLO
VAN	Abel Levie; Daphne Hubert en Sander Troost	TEAM	ECO
		PORTEFEUILLEHOUDER	Van Muilekom
BIJLAGE	Impact flyer Utrecht Talent Alliantie		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Provinciale Staten (PS) worden twee keer per jaar geïnformeerd over de voortgang van de Utrecht Talent Alliantie (UTA). In deze vijfde voortgangsbrief worden de belangrijkste ontwikkelingen die betrekking hebben op de realisatie van de provinciale ambities op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt benoemd, zoals geformuleerd door de Utrecht Talent Alliantie. De brief zoomt in op de ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden in het tweede deel van 2023.

Arbeidsmarkt volgt de negatieve ontwikkelingen in de economie op afstand, maar blijft nog altijd onverminderd krap

“Nederland verkeert in een milde recessie” zo concludeerde het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) in augustus van dit jaar.¹ Nederland exporteert minder, consumenten besteden minder en het aantal faillissementen loopt licht op. Het Centraal Planbureau (CPB) spreekt in de Macro Economische Verkenning (MEV) van een ‘afkoeling’ van de Nederlandse economie in 2023.² De lichte economische krimp in het eerste deel van 2023 lijkt ook te zorgen voor beweging op de arbeidsmarkt.³ Daarmee biedt een wat stagnerende economie iets van ontspanning op de arbeidsmarkt. In het derde kwartaal van 2023 nam in de provincie Utrecht het aantal online vacatures af ten opzichte van het tweede kwartaal. Ook ontstonden er minder nieuwe vacatures. De werkeloosheid nam in de periode van juli tot en met september elke maand toe, met name onder werkenden in de leeftijdscategorie 15-25 jaar. Jongeren hebben vaker een flexibel arbeidscontract en zijn oververtegenwoordigd in banen met routinematige en laagcomplexere taken. Bovendien zijn deze banen relatief eenvoudig te automatiseren.

¹ De laatste cijfers over de stand van de economie zijn te vinden op de [website](#) van het CBS.

² De Macro economische Verkenning 2024 is gepubliceerd op de [website van het CPB](#).

³ Alle data over de stand van de Utrechtse arbeidsmarkt is gebundeld op de website van [Arbeidsmarkt in Zicht](#).

Toch blijft de spanning op de arbeidsmarkt hoog en voelbaar. In juli 2023 ervaaarde drie kwart van de ondernemers in de provincie Utrecht een tekort aan arbeidskrachten, ruim 40% van alle bedrijven ervaaart dit tekort zelfs als belangrijkste belemmering in hun bedrijfsvoering. Voor werkenden biedt de krapte kansen, zij vinden makkelijker een passende baan en kunnen onderhandelen over de arbeidsvoorwaarden. In de vorige Statenbrief is PS geïnformeerd dat de arbeidsparticipatie in de provincie Utrecht het hoogste peil ooit heeft bereikt.⁴ Zo betreedt een groeiend aantal niet-werkenden toch de arbeidsmarkt. Met name 45-plussers die eerder geen betaald werk zochten of wilden, stappen nu toch de arbeidsmarkt op. Samen met werknemers in deeltijd, die meer uren (willen) werken vormt deze groep het onbenutte arbeidspotentieel dat weet te profiteren van de huidige krappe arbeidsmarkt. Ondanks de gunstige arbeidsmarktomstandigheden ervaaart een groot deel van de werkzame beroepsbevolking ook nadelen van een structureel krappe arbeidsmarkt, zoals een hogere werkdruk, hoger verzuim of bijvoorbeeld een volle bus door personeelsuitval in het openbaar vervoer.

Focus op bepaalde structurele tekortsectoren

Maatschappelijke, economische en demografische ontwikkelingen, zoals vergrijzing en toenemende vraag naar technisch geschoold personeel maken dat de tekorten in omvangrijke beroepsgroepen zullen aanhouden en mogelijk ook zullen oplopen. Recent onderzoek van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) wijst uit dat in de zorg, de ICT, techniek en het onderwijs de opgave groot zal blijven. Dit benadrukt het belang van de inzet van de UTA in deze vier structurele tekortsectoren met bijbehorende banen. De UTA richt zich daarmee op structurele tekortsectoren die raken aan de maatschappelijke en economische vitaliteit van de regio. Als blijkt dat dit verschuift naar andere sectoren, zal de UTA zich daarop richten.

Bovendien bemoeilijkt de huidige arbeidsmarkt krapte de aanpak van maatschappelijke uitdagingen zoals de energietransitie, digitalisering of de transitie naar een circulaire economie. Alleen al in regio Utrecht komen er tot 2030 minimaal 4.500 technische banen bij die gerelateerd zijn aan de energietransitie.⁵ Voor de provincie Utrecht geldt dat ondanks forse investeringen als gevolg van klimaatbeleid, de verwachte knelpunten in de personeelsvoorziening kleiner zijn dan in andere provincies. Dit komt vooral door de geringe aanwezigheid van een energie-intensieve industrie waardoor het aantal investeringen relatief minder is. De economische structuur van de provincie Utrecht wordt gekenmerkt door zakelijke en financiële dienstverlening. Daarnaast is het relatief hoge aantal ICT-banen in de provincie Utrecht ten opzichte van andere regio's positief, omdat de vraag naar werkzoekenden met een opleidingsachtergrond in ICT verder gaat toenemen.

Utrecht Talent Alliantie: een krachtige regionale samenwerking op stoom

Door samen met publieke en private partners te investeren in een toekomstgerichte beroepsbevolking draagt de Utrecht Talent Alliantie (UTA) bij aan duurzame oplossingen voor maatschappelijke transitie. De UTA bestaat als samenwerkingsverband uit regionale koepelorganisaties van werkgevers in structurele tekortsectoren, overheden, het UWV, kennis- en onderwijsinstellingen, de Economic Board Utrecht (EBU) en ROM Utrecht Region. De UTA versterkt, verbindt en versnelt initiatieven die bijdragen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt. Inmiddels hebben al 15 unieke projecten aanspraak gemaakt op de impulsregeling van de UTA.

In sectoren met een structureel tekort aan gekwalificeerd personeel werkt de UTA samen met koepelorganisaties om haar ambities te realiseren. Deze koepelorganisaties functioneren als regionaal aanspreekpunt en vertolken de stem van werkgevers en ondernemers. Door deze samenwerking kan de UTA gericht en succesvol opereren. De Utrecht Tech Community (U-TECH Community: de regionale koepelorganisatie binnen de ICT-sector) gaat, als eerste koepelorganisatie, een koepelfinanciering ontvangen van de provincie Utrecht in de vorm van een exploitatiesubsidie. Bij de totstandkoming van de financieringsvorm is nadrukkelijk samengewerkt met de gemeente Utrecht. Belangrijk uitgangspunt hierbij vormt de tripartite (overheden, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen) financiering van een koepelorganisatie. De U-TECH Community zet zich in om publiek-private samenwerkingen te realiseren om voldoende ICT-personeel op te leiden en de doorstroom naar de ICT-sector te stimuleren.

---

⁴ De Statenbrief die eerder dit jaar is gestuurd is te lezen via het stateninformatiesysteem via de volgende link: [stateninformatie.provincie-utrecht.nl](https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl)

⁵ Deze informatie is gebaseerd op het onderzoek 'regionale arbeidsmarkt effecten van de energietransitie: een scenarioverkenning'. Dit onderzoek is gepubliceerd op de website van het [Planbureau voor de Leefomgeving](https://www.planbureau.nl).

De aanpak van de UTA als krachtige regionale samenwerking werpt inmiddels haar vruchten af. In 2022 zijn in Utrecht 4.500 overstappen gemaakt naar de focus-sectoren onderwijs, zorg, techniek en ICT. In deze sectoren is er inmiddels netto geen uitstroom maar juist instroom. Daarmee ligt de UTA goed op koers om de ambitie op het gebied van soepele en veilige overstappen in regio Utrecht te realiseren. De 15 projecten die door de UTA gesteund zijn hebben al meer dan 3.000 mensen bereikt. Op de impact flyer, die mee is gezonden met deze voortgangsbrief, geeft de UTA meer informatie over de huidige tussenstand en staan alle doelen, projecten en ambities weergegeven.

De impactflyer is gepresenteerd op 2 oktober tijdens een event met alle partners van de UTA. Ruim honderd professionals waren bijeengekomen om te spreken over een toekomstgerichte beroepsbevolking in de meest competitieve regio van Europa. Een uitgebreid verslag van het event is te vinden op de website van de UTA zelf.⁶ Bovendien hebben hoofdsprekers Sandra Phlippen (ABN AMRO), Maarten Camps (UWV) en Hans Borstlap (Commissie Regulering van Werk) na het event een gezamenlijke podcast opgenomen over de kracht van de regio in arbeidsmarkt vraagstukken.⁷

Het evenement bood ook de kans om de nieuwe voorzitter van de UTA te introduceren. Wilma Scholte op Reimer, die dit najaar het stokje over heeft genomen van Jan Bogerd, breekt een sterke lans voor het verbinden van innovatie aan talentontwikkeling. Zij wil via de UTA onderwijs, bedrijven en overheden laten samenwerken aan blijvende talentontwikkeling van professionals. Wilma Scholte op Reimer is net als haar voorganger voorzitter College van Bestuur van de Hogeschool Utrecht (HU).

Update versnelling digitaal

In de vorige voortgangsbrief is beschreven dat een versnelling van de derde ambitie (digitaal vaardig) nodig is om in de toekomst alle inwoners te laten beschikken over een basisniveau van digitale vaardigheden. Daarom heeft de UTA de afgelopen periode samen met U-Tech Community, gemeente Utrecht, ROM Region Utrecht en de provincie Utrecht gewerkt aan het project AI4U. In dit project wordt gekeken hoe we in de regio Utrecht meer mkb'ers en werknemers kunnen interesseren voor Artificiële Intelligentie (AI) met als doel hen bewust te maken van de noodzaak om kennis over technologieën, zoals AI op te doen en toe te passen. Specifiek voor werknemers gaat het om het opdoen van digitale skills die bijdragen aan het leven lang ontwikkelen. Op basis van de eerste fase van dit project wordt gekeken hoe hier een eventueel vervolg aangegeven kan worden.

Succesvolle participatie in verschillende aanvragen bij het Nationaal Groeifonds

De projecten en programma's van de UTA vragen om een hoge cofinanciering van de partners. Dit kent twee voordelen. Zo daagt het marktpartijen uit mee te werken aan kansrijke arbeidsmarktdoorbraken en daarnaast vraagt het nadrukkelijk om een koppeling met financieringsmogelijkheden die buiten de regio besloten liggen. Het Nationaal Groeifonds (NGF) is zo'n mogelijkheid die zich goed leent voor het koppelen van de provinciale budgetten. In de vorige Statenbrief is PS geïnformeerd dat er verschillende voorstellen in de pijplijn zitten bij het NGF, namelijk:

1. *Opschaling publiek-private samenwerkingen (pps'en) in het beroepsonderwijs (indiener ministerie van Economische Zaken en Klimaat in samenwerking met Katapult)*⁸

Voor deze NGF-aanvraag heeft de samenwerking GeLUK (Gezonde Leefomgeving Utrecht Kennisconsortium) groen licht ontvangen vanuit de NGF-beoordelingscommissie. Dit consortium bestaat uit vijf pps'en en een instelling uit het voorgezet onderwijs (VO): Center of Expertise Smart Sustainable Cities (Hogeschool Utrecht), Data- en KennisHub gezond stedelijk leven (Universiteit Utrecht en Hogeschool Utrecht), Vakcentrum Duurzame Energie (verbonden aan ROC Midden Nederland), Coöperatie KTC Zegveld, TechnoHUB in Woerden en VO scholengemeenschap Kalsbeek College in Woerden. Gezamenlijk hebben zij een Rijkssubsidie toegekend gekregen van 7,2 miljoen euro. De totale projectomvang is ruim 17 miljoen euro. Het doel van GeLUK is de duurzaamheidstransitie in de provincie Utrecht te versnellen door onderwijs, praktijk en innovatie te integreren. De omgevingsvisie van de provincie Utrecht dient hierbij als uitgangspunt waardoor innovaties en kennis op dit terrein

---

⁶ Het verslag is te lezen op de [nieuwpagina van de website van de Utrecht Talent Alliantie](#).

⁷ De podcast is te vinden in het [nieuwsbericht op de website van de Utrecht Talent Alliantie](#) met als titel 'de oplossingen op de arbeidsmarkt zijn regionaal'

⁸ Meer informatie over deze aanvraag via wijzijnkatapult.nl

neerdalen in zowel stedelijk als landelijk gebied. De komende vier jaar willen de consortiumpartijen hun inspanningen in het bereiken van leerlingen, studenten, onderzoekers, werkenden en niet-werkenden, werkgevers minimaal verdrievoudigen. De toekenning uit het NGF is ook belangrijk voor de toekomstbestendigheid van de faciliteiten als zodanig. Hiermee is voldaan aan de wens van PS om met name de TechnoHUB in Woerden meerjarige, financiële zekerheid te bieden.

2. LLO-Katalysator (indiener ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in samenwerking met Universiteiten van Nederland, Vereniging Hogescholen en MBO-raad)⁹

Deze NGF-aanvraag is formeel ingediend bij de NGF-commissie en wacht op groen licht. ROC Midden-Nederland, Hogeschool Utrecht en Universiteit Utrecht hebben een aanvraag gedaan van in totaal 4 miljoen euro om Leven Lang Ontwikkelen (LLO) samen met het bedrijfsleven vorm te geven. In deze fase richt de aanvraag zich op het realiseren van LLO-oplossingen om de energie- en grondstoffentransitie te versnellen. Ook het professionaliseren van de onderwijsinstellingen op het gebied van LLO maakt onderdeel uit van de aanvraag. De provincie Utrecht maakt zich sterk voor een regio waar LLO voor iedereen vanzelfsprekend is en daarom is de UTA tijdens het aanvraagproces nauw betrokken geweest. Ook de Technologieraad regio Utrecht (TRU) speelt een belangrijke rol in het ophalen en vertalen van de LLO-behoefte vanuit het (technisch) bedrijfsleven. In de aanvraag worden zogenoemde transitielabs opgericht waarin onderwijs samen met het bedrijfsleven LLO-aanbod gaat ontwikkelen. Wanneer dit een succes blijkt te zijn, is het nadrukkelijk de bedoeling deze aanpak in te zetten voor andere transitie, zoals digitalisering, waar voldoende gekwalificeerd personeel het belangrijkste knelpunt is.

3. Meer Uren Werkt! (indiener ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in samenwerking met Universiteit Utrecht)¹⁰

Vanuit de Universiteit Utrecht (UU) is de NGF-aanvraag Meer Uren Werkt! ingediend om een deel van het onbenutte arbeidspotentieel structureel beter te benutten. De UTA participeert in deze aanvraag en de provincie Utrecht is een pilotregio. Het consortium heeft destijds 85 miljoen euro aangevraagd. Inmiddels is duidelijk dat 30 miljoen euro voorwaardelijk is toegekend en 45 miljoen euro is als reservering opgenomen. Dit betekent dat nadere uitwerking van de aanvraag nodig is en dat de definitieve toekenning 10 miljoen euro lager uitvalt. Deze toekenning betekent dat per direct gestart wordt met experimenten rond alternatieve roostering waardoor werknemers in bijvoorbeeld de zorg en het onderwijs in staat worden gesteld langere diensten te draaien. Ook het trainen van leidinggevenden om werknemers te helpen bij het combineren van hun werk en zorgtaken thuis, waardoor meer uren gewerkt kan worden, is onderdeel van de interventies waarmee per direct wordt gestart.

4. Regionaal Talentfonds

Eerder is PS meegenomen in het voornemen om ook bij volgende projectronden voorstellen aan te dragen bij de commissie van het NGF. Het Regionaal Talentfonds (RTF) waarmee we de versnipperde publiek en private financiering van om- en bijscholing willen vereenvoudigen is zo'n voorstel dat zich goed leent voor het NGF. In gezamenlijkheid met andere provincies en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) ligt er nu een voorstel dat we met de ministeries Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) inhoudelijk willen bespreken. Helaas bestaat er op dit moment onduidelijkheid over de toekomst van het NGF als fonds om het duurzaam verdienvermogen van Nederland structureel te versterken. Destijds was de lage rentestand een belangrijke reden om dit investeringsvehikel op te richten. Inmiddels zijn de economische omstandigheden gewijzigd en vinden er ook bestedingen uit het NGF plaats die niet overeen komen met het initiële doel om de Nederlandse innovatiekracht te bevorderen. De uitkomsten van de landelijke formatietafel zullen in hoge mate de toekomst van het NGF bepalen. Het voorstel van provincies om hun regionale talentfondsen te voorzien van structurele financiering wordt toch uitgewerkt, aangezien dit een urgent vraagstuk is en blijft. Specifiek in de regio Utrecht werkt de provincie Utrecht aan de opzet van een eigen Regionaal Talentfonds, waarvoor in het Coalitieakkoord 'Aan de slag voor Utrecht' 300.000 euro per jaar structureel is vrijgemaakt. Zodra hierover meer bekend is, waarschijnlijk medio 2024, zal PS hier nader over geïnformeerd worden.

---

⁹ Meer informatie over deze aanvraag is te vinden via de website van de lokatalysator.nl

¹⁰ Meer informatie over deze aanvraag is te vinden via de website van de Universiteit Utrecht: uu.nl

Tot slot

De aanhoudende krapte op de regionale arbeidsmarkt vraagt om integrale en gezamenlijke benadering. In de regio Utrecht doen we dit via de UTA. Als provincie Utrecht hebben wij ons tot en met 2027 beleidsmatig gecommitteerd aan deze samenwerking. Inmiddels is de UTA ruim twee jaar bezig en beginnen de vruchten van de inspanningen zich af te werpen. Bij het aannemen van dit beleid is afgesproken dat PS twee keer per jaar op de hoogte wordt gebracht van de voortgang van de UTA, haar projecten en de focussectoren. In 2024 is de looptijd van het huidige provinciale onderwijs-arbeidsmarktbeleid via de UTA halverwege. Dat betekent dat in de twee voortgangsbrieven in 2024 wordt ingegaan op de bereikte resultaten tot nu toe.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,

mr. J.H. Oosters

Secretaris,

mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen